

Цвіт споришу

КУПИТИ

Коротка проза Тараса Коковського — розмаїття пластів буття. У центрі кожної новели чи оповідки — людина, її помисли, радощі, печалі, спокуси й спокути, сподівання і звершення, здобутки й утрати... Але все освячується любов'ю. Ми — зерна Господні, освячені нею. Допоки любов — доти й життя. Зростаємо й топчемо стежки чи дороги. Вони рівні перед ликом Його, вони однаково значимі, то лише нам здається інакше. Дрібненька квіточка споришу — найнижчої трави України — чи не вартніша від найрозкішнішої троянди. Бо спробуй витопчи той спориш! Спробуй винищ такий стійкий, такий витривалий народ. Ця книжка адресована широкому колу читачів, кожен знайде у ній щось близьке, суголосне долі чи душі.

КОКОВСЬКИЙ

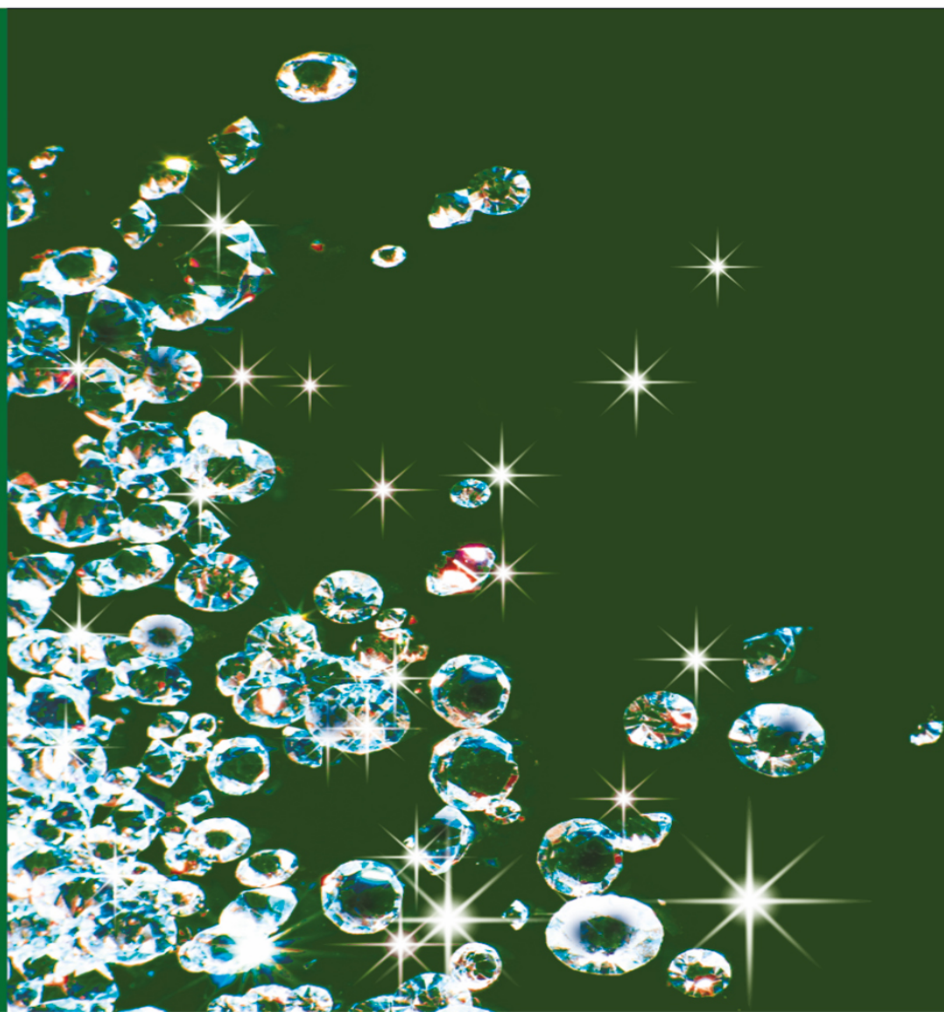
Тарас

Мала проза
України

Цвіт споришу

новели, оповідки, бувальщини

Богдан®

МАЛА ПРОЗА УКРАЇНИ
Тарас КОКОВСЬКИЙ

ЦВІТ СПОРИШУ

Новели, оповідки, бувальщини

 Богдан

Коковський Тарас

Цвіт споришу : новели, оповідки, бувальщини / Т. Коковський. — Тернопіль : Богдан, 2019. —

224 с. — (Серія «Мала проза України»).

ISBN 978-966-10-7556-5

Серію «Мала проза України»

засновано 2019 року

Коротка проза Тараса Коковського — розмаїття пластів буття. У центрі кожної новели чи оповідки — людина, її помисли, радощі, печалі, спокуси й спокути, сподівання і звершення, здобутки й утрати... Але все освячується любов'ю. Ми — зерна Господні, освячені нею. Допоки любов — доти й життя. Зростаємо й топчемо стежки чи дороги. Вони рівні перед ликом Його, вони однаково значимі, то лише нам здається інакше. Дрібненька квіточка споришу — найнижчої трави України — чи не вартніша від найрозкішнішої троянди. Бо спробуй витопчи той спориш! Спробуй винищ такий стійкий, такий витривалий народ. Ця книжка адресована широкому колу читачів, кожен знайде у ній щось близьке, суголосне долі чи душі.

Охороняється законом про авторське право.

Жодна частина цього видання не може бути відтворена

в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.

ВОНА ЗОСТАЛАСЬ МОЛОДОЮ

*Тітці Софії та жіноцтву УПА
присвячується*

I.

Софія лежала посеред лісу, котрий стільки разів рятував її та побратимів. Над головою — клаптик неба поміж високими та густими кронами дерев. Останнє, що бачила. В дівочих очах повільно згасало життя... «Невже це кінець?»... Було боляче лише спочатку. Згодом вже ні. Не відчувала нічого. Втім, цей біль у порівнянні з попереднім, у в'язниці, — ніщо, бо він — лише фізичний, а той шматував, нищив, розчавлював тіло й душу. «Боже, як хочеться жити!»

— Всьо, подохла, сволочь. Хотела убежать, — ти смотри! — От нас не убежишь!

Енкаведист штурхнув дівчину ногою, аби пересвідчитись, що мертва.

— І што с ней теперь делать?

— Оставім пока здесь, вернёмся і доложім начальству. Пускай оно решает.

— Ладно, скажі лейтенанту. Возвращаемся.

До хати, що тулилася до лісу, постукав старший лейтенант НКВС з автоматом ППШ на плечі.

— Есть кто дома? Откройте!

— Зачекайте, зараз!

Двері відчинились, і на порозі з'явився підстаркуватий чоловік.

— Що вам від нас треба, пане офіцере?

— Конкретно от вас — нічого. Там, в лесу, лежит убитая девушка, нужно похоронить. Я понятно выражаюсь?

— Так.

— Исполняйте.

Офіцер рвучко повернувся і пішов до автівки, що стояла неподалік. За мить вона щезла у куряві. Чоловік ще трохи постояв на порозі і вернувся до хати.

— Слухай, Дарко, треба піти до Чабанів — най би дали коней, відвеземо її на цвинтар до Загір'я.

— Господи, поможи!

— Та не бійся! Бачиш, якщо він вже сам приїхав, нема чого боятися. Дивно, що вони її не забрали відразу, а лишили в лісі?

— Бідна... Чия ж то дитина?

— Зодягайся і йди. Най Чабан сам приїде і нікого з собою не бере. Так йому й скажеш, чуєш!

— Та чую, чую!

— І скажи, най перекаже комусь в Загір'я, що треба викопати яму на цвинтарі.

Вечоріло. Чабан приїхав кіньми під вечір.

— Що сталося, Петре, що вони її не забрали?

— Певно, було не до того, — шукали криївку.

— Ти передав, щоб у Загір'ї викопали могилу?

— Так, коло цвинтаря буде чекати Павло Чубинський.

— Треба взяти трохи соломи, щоб накрити її, як будемо везти, і рискалі.

— Хутко, бо темніє. Ти знаєш, де вона?

— Та що тут знати, — триста метрів від хати, на початку лісу.

— Ти щось бачив?

— Не бачив, але чув постріли, голоси москалів, потім усе стихло.

— І хто її видав?

— Бігме, навіть не здогадуюся.

— Ходімо до лісу.

На обличчі та одязі дівчини запеклася кров. Чоловіки поклали тіло на воза і накрили соломою. Коні насторожилися й злякано заіржали.

— Тихо, тихо. Гайта, вйо.

До Загір'я якихось кілька кілометрів. Якщо прямо через ліс — то ближче, але дорога там кепська, до того ж учора йшов дощ. Отож подалися довкола. Їхали мовчки, оглядаючись на всі боки. Тепер такі часи, що най Бог боронить! Не знаєш, хто і коли на тебе щось бовкне. А тоді — прощай!

II.

В камері було зимно й вогко. За ніч вона так змерзла, що не могла рухатись, лише тремтіла від холоду. Думала: «Хоч би не застудитись!

Я витерплю! Я сильна! Боже, дай мені сили! Тільки б не били більше і не знущалися!».

— Арестованная, на виход! — Конвоїр повів її довгим тюремним коридором з обшарпаними стінами і багатьма дверима. В кінці коридору у дверях, тримаючи руку в кишені галіфе і потягуючи цигарку, на неї чекав капітан НКВС.

— Ну што, красавіца, поговорім? Часовой — свободен пока.

— Єсть, товарищ капітан.

— Проході в кабінет! Как там тебе зовут — Альонка? Чево молчіш?

— Я вже все вам сказала!

— То, што ти сказала, ми і без тебе знаєм, учительніца, понімаєш лі.

— То чого вам ще від мене треба?

— Вот-вот. Будеш молчать — скажу ребятам, чтобы к тебе опять применілі допрос с пристрастием.

— Та ви звірі!

— Не скажеш, где бункер — пристрелю своїми руками!

— Я нічого не знаю. Відпустіть.

— Даю тебе последний шанс — если до завтра не расколешься, пеняй на себя. Часовой! Уведі!

— Єсть, товарищ капітан.

В камері її переслідувала лише одна думка: «Що робити? Як звідси вибратися? Що з Миколою?».

Софія вчителювала в навколишніх селах. Закінчила курси медсестер і лікувала поранених в боях з енкаведистами повстанців. А ще — була зв'язковою. В одній з сутичок із загоном НКВС поранили молодого бійця. Його переховували люди, а вона потай, вечорами, навідувалася до нього, промивала рани, перев'язувала. Тиждень тому їх викрили. Невже це отой настирливий повстанець із сусіднього села, що весь час чіплявся до неї і діставав одкоша?

До ранку майже не стулила очей. Тіло боліло від побоїв, а холод не давав зосередитись. Вранці виник план. Скаже енкаведистам, що відведе їх до криївки, а сама спробує дорогою втекти. Там скрізь ліс, хащі! Вона молода, сильна, їй лише двадцять вісім!

Крізь ґрати до камери завітав сонячний промінчик. Вересневий день обіцяв тепло.

— Арестованная, на выход!

Знову той самий кабінет. Гладко поголений капітан сидів за столом, переглядаючи папери. Крізь вікно вона помітила на подвір'ї автівку, а поруч неї вояків.

— Ну что, надумала? Ілі продолжим фізическіє упражненія?

— Я скажу.

— Только не вздумай врать, а то я вас знаю, бандеровское отродье!

— Я покажу, де криївка.

— Ну і гдє?

— Треба їхати в Ліщину, до лісу, там покажу.

— Смотри, еслі врьошь — до следующего дня не дотянешь. Пристрелім і под сельсоветом положім, — отдыхать. — Часовой!

— Слушаюсь, товарищ капітан!

— Лейтенанта Кольцова ко мне.

— Есть!

Лейтенант з'явився за кілька хвилин.

— Товарищ капітан, лейтенант Кольцов, по вашему приказанію прібил.

— Лейтенант, відішь ету дєвіцу?

— Так точно.

— Она обещает показать бункер. Возьмьошь десять бойцов і поедете в Лещину.

— Слушаюсь.

— Да, будьте осторожни, а то ета бєстія может что-то викінуть.

— Так точно.

— Выдайте каждому бойцу гранати.

— Разрешіте ісполнять?

— Ісполняйте!

III.

Автівка з енкаведистами зупинилася поруч із лісом. День видався чудовий. Два тижні, які вона провела у камері, здавались вічністю. Гадала, що вже ніколи не побачить сонця, неба, не вдихне на повні груди п'яного, свіжого повітря... Таки сталося. Вони їй повірили. А може, просто вдали, що повірили? Вона сиділа мовчки в кузові

автівки в оточенні бійців загону НКВС. Час від часу, поки вони їхали, лейтенант відривав свій погляд від лісу і спостерігав за нею. «Ще зовсім молодий» — подумала Софія. «І що їх привело сюди? Хто їх кликав? Хочуть скрізь свій комунізм збудувати. Визволителі...Вимордували людей в себе, а тепер хочуть ще й нас вимордувати».

— Даліко єщю? — обізвався лейтенант

— Їдьте он туди, до тієї смереки.

— Какой такой смєрекі, йолкі что лі?

— Нехай буде по-вашому.

— Водітель, сварачівай налево! Остановішся возлє єлі!

Вантажівка спинилася біля лісу.

— Ну, куда дальше? — спитав її лейтенант.

— Он туди.

— Всем снять оружїє с предохранітеля!

— Я піду перша, а ви за мною.

— Ви, двое, — следуйте за ней. Остальные, по чєтире чєловєка налево і направо, на расстоянїї десять метров. Пошлі! І смотріте в оба!

Ліс був густий, захаращений кущами. Саме на це вона й сподівалася. Йшла, приглядаючись, де хащі густіші. Свіже повітря додало їй сили, хоч відбиті на допитах п'яти боліли так, що вона, йдучи, відчувала біль від найменшого камінчика. «Ще один ковток повітря, ще кілька кроків і треба бігти». Думки були зайняті лише одним — «Як цими зболеними ногами бігти якомога швидше?» Серце калатало так, що мало не вискочило з грудей. Якоїсь миті вона кинулась у хащі і помчала щодуху вперед, не оглядаючись.

— Стой! Стой, кому говорю! — кричали їй услід.

— Стой, стрелять буду!

Автоматна черга розірвала вранішню тишу. Щось боляче вдарило у спину. «Не вдалося». Софія схопилася за стовбур дерева і повільно сповзла додолу. «Це кінець. Прощавайте, мамо й тату. Прощавай, світе!»

IV.

— Слава Ісусу Христу!

— Слава навіки! Ну що, Павле, готово?

— Ще трохи, хлопці вже закінчують копати яму. Лишіть коней тут і ходім.

— Візьмемо її з воза і покладемо он там, коло стежки.

— Треба накрити сіном.

— Ходімо, хутко.

Загорнувши тіло в полотно, віднесли до стежки, а згодом поклали в могилу... Перехрестилися, змовили «Отче наш» і «Богородице Діво».

— Упокій, Господи, рабу Твою, і сотвори їй вічну пам'ять.

— Амінь.

— Хай спочиває з Богом!

— Файна була дівчина...

— Шкода, що незаміжня і не лишила після себе дітей.

— Хіба вона одна така?

— Рушаймо. Тримайте язик за зубами. Щоб нікому ні слова!

Через двадцять літ на могилі «Оленки» поставили хрест. Наразі тільки хрест. Але місцеві добре знали, хто тут похований, і доглядали могилу. 1991 року на хресті з'явився напис, хтось посадив калину. Поруч — могила вояків УПА і синьо-жовтий стяг. Зі світлини на хресті дивиться молоде, щире, усміхнене дівоче обличчя. Вона назавжди зосталась молодю...

WELTMEISTER

I.

Навіть помислити не міг, що отак, неждано-негадано, отримаю подібну пропозицію. Вранці викликав до себе «шеф».

— Романе, до Німеччини поїдеш?

— Я? — ошелешений почутим, заляк на місці і мало не втратив дар мови.

— Не хвилюйся, із закордонним паспортом допоможемо, кошти на дорогу дамо.

— А чому таке щастя випало саме мені?

— Колектив районного Будинку культури їде на міжнародний фестиваль, потрібен перекладач.

— Та я ж не перекладач!

— Зате знаєш німецьку краще за деяких перекладачів. Чув, як ти «шпрехав» під час укладання контракту з німцями минулого місяця. То що — поїдеш?

— Це так несподівано. Треба подумати. Я ще жодного разу не був за кордоном!

— Поїздка через місяць. Поміркуй до завтра.

— Гаразд.

Отакої! Ну й дива. Понад усе переймався тим, що доведеться летіти літаком. На той час більшість моїх знайомих і друзів вже мали цей досвід. Я ж у свої сорок два роки досі ніде не літав і страшенно боявся літаків. Вони здавалися мені найнебезпечнішим видом транспорту. Ще б пак! Де ти подінешся на такенній висоті, як раптом щось станеться? Що робити, коли раптом знудить?

II.

В усьому була «винна» моя німецька. В середній школі, окрім дециці завчених фраз, так нічого й не навчився. Воно й не дивно, адже наш учитель німецької Микола Йосипович водночас був ще й учителем англійської та співу і міг навчити хіба що абетки. Але я на нього не ображаюся, бо він був добрий чоловік, а іншого «іноземця» в школі не було. Отож навчав як міг. Звісно, співав він краще, а ще краще грав на акордеоні. З-поміж усіх його талантів, гра на акордеоні мені

подобалася найбільше. Своїми дивовижними звуками він зачаровував мене! Я був у захваті від вишуканого перламутрового оздоблення і чорно-білої клавіатури. До того ж він мав ім'я — «Weltmeister»! Згодом довідався, що його було виготовлено в Німеччині. По закінченню уроку співу, коли вчитель робив записи у шкільнім журналі, я тихенько підбирався до стільця з акордеоном, оглядав його з усіх боків і гладив рукою.

— Що, подобається акордеон, Романе?

— Так.

— Хочеш, вчитиму тебе на ньому грати?

— Так!

— Спершу поговоримо з твоїми батьками, гаразд?

— Ага.

Батьків довго вмовляти не довелось. Їм було на руку, що я не вештатимусь невідомо де, а матиму заняття. Тож двічі на тиждень, по обіді, ходив до Миколи Йосиповича додому і вчився грати на акордеоні. Моїй радості не було меж. Не біда, що десятирічному хлопчаківі той «Weltmeister» був завеликий і заважкий. Я мав такий неймовірний потяг до тієї науки, що міг би розтягнути міх ще більшого інструмента. У голові постійно крутилися мелодії та пісні, почуті по радію.

— Миколо Йосиповичу, а звідкіля у вас цей акордеон?

— Якось розповім, не сьогодні.

— Правда, що він німецький?

— Що правда, то правда, — вміють німці робити.

III.

Закінчивши школу, вступив до вишу в обласному центрі. Звісно, як у кожному виші, в нашому теж була в пошані художня самодіяльність. Під час студентських вечорів і вечірок, пісенних конкурсів я «вишивав» на трофейному акордеоні, який придбали для мене батьки — викупили в районного воєнкома. Він привіз його з Берліна, хоч сам грати не вмів. Тримав удома «для краси».

Мій репертуар складався з українських, польських, російських, німецьких пісень. Польської навчитися було найлегше — до Польщі було рукою подати, до того ж чимало наших місцевих людей знали

польську дуже добре. Щодня, через портативний приймач, слухав «Radio Jedynka». Приятель — ще той книголюб, прилучив мене до читання детективів польською. На той час шедеври світового детективного жанру можна було прочитати здебільшого цією мовою. У книгарні іноземної літератури була окрема полиця з книжками кишенькового формату в м'якій палітурці.

З німецькою було значно гірше. Я виконував на ній кілька естрадних пісень, завчивши слова напам'ять. Ох, ця німецька!

Якось одружувався мій однокурсник. Запросив на весілля до місцевого кафе, з тим, щоб я трохи розважив гостей. Довго вмовляти не довелось — пісні я виконував залюбки, а тут можна було ще й поїсти чогось смачненького. Для студента — це неабияка удача. Згодом підійшов незнайомець і повідомив, що зі мною хоче поспілкуватись одна пані. Я був заінтригований. Пані була пенсійного віку, шляхетна, в гарненькому капелюшку. Чемно привітався і відрекомендувався:

— Роман.

— Юначе, ви співали оту пісню *sehr gut*, але ваша вимова доволі кульгава. Якщо бажаєте, можемо зайнятись німецькою. Безкоштовно, звісно.

Незнайомка — Ельза Францівна, виявилась викладачем німецької. Двічі на тиждень я відвідував її в старому будинку з колонами на околиці міста — колишньому помешканні польського лікаря. За рік таки «заговорив» німецькою з берлінським акцентом.

Ми говорили про Гете, Ремарка, Рільке, Бетховена. Ельза Францівна пригощала чаєм з тістечками власного приготування і чудовим вишневим варенням.

— Bitte, mein lieber Freund.

— Дякую, Ельзо Францівно, ваші тістечка і варення неперевершені!

— Не забувайте щодня читати кілька сторінок німецькою.

— Авжеж, обіцяю.

Обіцянку, звісно, дотримував не завжди, адже студентське життя насичене стількома подіями, постійно бракувало часу. Та як би там не було, я був вельми вдячний Ельзі Францівні за німецьку і незабутнє чаювання. По закінченні вишу опинився в іншому місті. Час від часу

телефонував до неї. Вона щоразу ретельно перевіряла вимову і наполягала на спілкуванні німецькою.

IV.

Дивовижну історію про акордеон Миколи Йосиповича я почув, вже будучи студентом. Навчальний тиждень добігав кінця. В п'ятницю по обіді більшість спудеїв роз'їжджалися по домівках. Січень ще розкошував, за вікном — мінус п'ятнадцять. Щойно закінчилась остання «пара», стрімголов помчав до студентської роздягальні — автобус до села відходив за годину. Отримавши куртку, рушив до виходу з навчального корпусу, вдягаючись «на ходу». В рукаві куртки шапки не було. «Що за жарти? Може, випала?» Повернувся. Чергова, оглянувши місце, де висіла куртка, знічено відповіла: «Шапки нема». Я й сам бачив, що нема. Хтось «позичив». До відходу автобуса залишалось півгодини. Давши собі спокій з шапкою, побіг до тролейбусної зупинки. Дякувати Богу, що квиток на автобус був у кишені — придбав його завчасно серед тижня.

За дві години я вже був у селі. Щоправда, до батьківського дому ще треба було йти кілька кілометрів пішки. Ховаючи голову в комір куртки, пішов навпростець через городи, — так можна було «скосити» півкілометра. Як на біду, того дня було вітряно. Мороз із вітром — справа кепська. Відчув, що вуха промерзли не на жарт. Намагався затулити їх руками, але де там. Порівнявшись із хатою колишнього вчителя, побачив на подвір'ї постать із в'язанкою дров.

— Романе, це ти!

— Я, Миколо Йосиповичу!

— В таку негоду і без шапки? Що за жарти?

— Та які там жарти, хтось шапку поцупив.

— Зайди до мене, дам тобі щось на голову, бо застудишся.

— Буду вдячний, бо вже вух не чую.

У хаті було тепло і затишно. В грубці потріскували дрова. Я вмовстився на стільці поруч із грубкою.

— Може, гарячого чаю, Романе? Якраз чайник закипів.

— Не відмовлюся, Миколо Йосиповичу.

— То кажеш, шапку «позичили»?

— Еге ж, в інституті.

— В інституті то таке, он у сусідньому селі минулої неділі в чоловіка шапку «позичили» на Службі Божій у церкві, уявляєш? Як правилося — поклав її на лавку поруч себе. Виходити з церкви — а шапки нема. Гарна була шапка — з нутрії.

— Дівчина з моєї групи розповідала, що її знайому пограбували на самі Різдвяні свята! Вони мешкають у місті, в багатоквартирному будинку. Зателефонували в двері. Господарі, звісно, відчинили — на порозі вертеп, хлопці, дівчата — близько десяти осіб. Запросили їх до хати. Ті колядували, віншували. Все, як то кажуть, «як має бути». А згодом виявилось, що з хати щезли золоті прикраси.

— Отакої! Не бояться люди гріха.

— Ви ще трохи граєте на акордеоні, Миколо Йосиповичу?

— Зрідка, коли є настрої. А ти, я чув, «перший музикант» в інституті?

— Ну, не перший, але й не останній.

— Я ще тоді бачив, що з тебе будуть люди. До цієї справи треба мати терпіння і наполегливість, а ще — дуже любити її. В тебе це було. Зізнайся, певно, від дівчат відбою нема — їм подобаються музики?

— То все, дякуючи вам. Миколо Йосиповичу, дозвольте запитати?

— Питай.

— Розкажіть про свій акордеон. Колись ви казали, що якимось розкажете.

— Можна й розказати, чому ж ні... Ти пий чай, грійся.

— Дякую.

Розповідь Миколи Йосиповича

Йшов повоєнний 1948 рік. Зима була сніжна, морозна. Ми з батьками жили в невеликому містечку поруч із залізничною станцією. Більшість будинків були зруйновані. Люди щодня розбирали завали і розчищали дороги. Голодували. Того дня мама зварила картоплю. Я вийняв з печі «казанок», з'їв кілька картоплин і пішов на вулицю. Дітлахи любили дивитися на потяги, добре знали час проходження товарних і пасажирських. За кілька сотень метрів від дому несподівано наткнувся на дивно вбраного чоловіка — у військовій шинелі, на голові поверх «пілотки» хустка, взутий у старі, подерті черевики,

замість шнурків — дріт. Промайнула думка: «Схоже, це німець! Але звідкіля він тут взявся?».

— Essen, їсти — ледь чутно промовив незнайомець.

Відверто кажучи, я, спершу, не на жарт злякався і розгубився. Ніяк не міг второпати, як німець опинився тут, на нашій вулиці! Востаннє я бачив «живих» німців 1944 року, коли поряд із нашим містечком проходила лінія фронту. На той час вже не відчував до них нічого — ані доброго, ані злого.

Як виявилось, німець трохи знав російську. Хоч я знав її так само, як він — ми таки змогли порозумітись. Жалюгідний вигляд голодного, скоцюрбленого від холоду німця мене розчулив, тож я запросив його до нашого дому.

В «казанку» залишилося кілька картоплин. Запропонував йому. Німець зняв пілотку та хустку, і сів за стіл. Заросле щетиною обличчя було змарніле і бліде. Під очима — синці. Звався Гюнтер Браун. Розповів, що потрапив у полон. Разом з іншими німецькими вояками його відправили до Сибіру. Наразі повертається додому. Був родом з міста Цвікау. У таборі для військовополонених «працювали» німецькі комуністи-агітатори. Тих, хто погоджувався будувати соціалізм у новій німецькій республіці, відпускали додому.

Тремтячими від холоду руками незнайомець вийняв з кишені маленький розкладний ніж, дістав з казанка ще теплу картоплину, потримав її в руках, притулив до обличчя, а потім почав старанно знімати з неї шкірку. Розрізав на чотири частини, посолив і поклав один шматок до рота. По його щоці котилася сльоза.

— Можна ще? — запитав він.

— Будь ласка, — відповів я.

— А можна взяти дві картоплини з собою?

— Беріть.

З'ївши кілька картоплин, він подякував і почав збиратися. Їх відпустили на годину. Бачив його потріскані на морозі руки. В очах ледь жевріло життя.

— Danke schön. Хлопче, ходи зі мною.

— Для чого?

— Хочу тобі дещо дати на пам'ять. Не бійся.

— З чого ви взяли, що я боюся?

— От і добре, ходімо, мені не можна спізнюватися. Мене чекають вдома, розумієш?

Невдовзі ми дісталися залізничної станції. Долівки вагонів були встелені соломою. Біля них групами по кілька десятків чоловік, тремтячи від холоду, стояли, в таких же, як Гюнтерова, військових шинелях, полонені німці. Гюнтер заскочив до одного з вагонів і за мить повернувся з великим чорним чемоданом у руці.

— Тримай, це від мене.

— Не можу, надто великий дарунок.

— Візьми, прошу.

— А що це?

— Мій акордеон. Ти вмієш грати на акордеоні?

— Ні.

— Тоді навчишся. Ну, Auf Wiedersehen!

Поїзд рушив. Я дивився йому вслід допоки він не щезнув із очей. Отак у моє життя увійшла музика.

V.

У вівторок я знову в кабінеті «шефа».

— Ну що, Романе, надумав їхати?

— Можна спробувати.

— Можна чи їдеш?

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ